

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPP.0640.69.2021.ML

Warszawa 9 września 2021 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

przekazuję przyjęte przez **Radę Ministrów stanowisko** wobec senackiego projektu ustawy

**- o zmianie ustawy – Kodeks
postępowania cywilnego (druk nr 1225).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Sprawiedliwości do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z poważaniem

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Stanowisko Rządu
wobec senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania
cywilnego (druk nr 1225)

I. Przedmiot projektu ustawy i istota projektowanej zmiany

W projekcie ustawy zaproponowano przeniesienie na grunt ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 z późn. zm.), z pewnymi modyfikacjami, rozwiązań ujętych obecnie w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie określenia przedmiotów należących do rolnika prowadzącego gospodarstwo, które nie podlegają egzekucji (Dz. U. poz. 1385).

Treść proponowanych przepisów art. 829¹–829⁴ (art. 1 pkt 1 projektu) niemal wiernie odzwierciedla postanowienia zawarte w rozporządzeniu – wprowadzone zmiany ograniczają się głównie do korekt o charakterze redakcyjnym i terminologicznym (np. art. 829³). Wyjątkami są: termin przewidziany na wydanie przez właściwą izbę rolniczą opinii w przedmiocie zasadności wyłączenia spod egzekucji nadwyżki inwentarza żywego bądź przedmiotów w ilości większej niż wynika to z przepisów art. 829¹ k.p.c. (wydłużenie tego terminu z 14 do 21 dni ma urealnić możliwość wydania opinii – proj. art. 829² § 2) oraz wyeliminowanie regulacji przewidującej, że przepisów określających wyłączenia spod egzekucji (proj. art. 829¹–829⁴ k.p.c.) nie stosuje się w razie równoczesnego skierowania egzekucji do wszystkich nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego prowadzonego przez dłużnika (obecnie § 5 rozporządzenia).

Jednocześnie projekt zakłada uchylenie art. 830 k.p.c. (art. 1 pkt 2), jako że wraz z unormowaniem w ustawie wszystkich zagadnień, które do tej pory były regulowane rozporządzeniem, przepis ten w istocie stanie się zbędny.

Dodatkowo, aby nie zmieniać zasad prowadzenia egzekucji w sposób, który mógłby być zaskoczeniem dla ich uczestników, a w szczególności negatywnie odbić się na prawach wierzyciela, w projektowanym art. 2 zaproponowano rozwiązanie intertemporalne polegające na stosowaniu przepisów dotychczasowych do spraw w toku.

Przedmiotowy projekt jest inspirowany postulatem zawartym w indywidualnej petycji wniesionej do Senatu RP (znak: P9-43/19), w której zwrócono między innymi uwagę na okoliczność, że w świetle wymogów konstytucyjnych wszelkie wyłączenia spod egzekucji dotyczące zwierząt i rzeczy ruchomych potrzebnych do prowadzenia gospodarstwa rolnego muszą być regulowane na poziomie ustawowym. Obecnie natomiast na poziomie aktu wykonawczego regulowane są kwestie, które rzutują zarówno na prawo do sądu (w tym jego aspekcie, który wiąże się z gwarancją wykonania prawomocnego orzeczenia), jak i na ochronę praw majątkowych wierzyciela, który decyduje się na wszczęcie egzekucji sądowej przeciwko rolnikowi prowadzącemu gospodarstwo rolne. Ponadto część postanowień rozporządzenia z dnia 5 lipca 2017 r. wykracza poza delegację z art. 830 k.p.c.

W następstwie projektowanej zmiany regulacje dotyczące zwierząt i przedmiotów należących do rolnika prowadzącego gospodarstwo rolne, które nie podlegają egzekucji, odzyskają walor konstytucyjności, a ściślej: zostaną usystematyzowane odpowiednio do wymagań płynących z wzorców określonych w art. 92 ust. 1 oraz art. 31 ust. 3 w związku z art. 45 ust. 1 i art. 64 ust. 1 Konstytucji. Celem jest także zwiększenie koherencji systemu prawa, albowiem w przypadku postępowania egzekucyjnego w administracji ustawodawca już na poziomie ustawy określił te zwierzęta i rzeczy ruchome, które są wyłączone spod egzekucji w razie skierowania jej przeciwko rolnikowi prowadzącemu gospodarstwo rolne.

II. Uwagi szczególne

Pozytywnie należy ocenić koncepcję ustawowego uregulowania zagadnień przedmiotów należących do rolnika prowadzącego gospodarstwo, które nie podlegają egzekucji, jak też zasad postępowania w tej materii przez właściwe organy. Bez wątpienia przyczyni się to do zwiększenia ochrony prawnej dłużników będących rolnikami.

Niemniej jednak postuluje się rozważenie następujących kwestii:

1. Uzupełnienie projektowanego art. 829² k.p.c. o obowiązek dołączania przez komornika odpisu protokołu zajęcia składników majątku dłużnika wraz z informacją o łącznej wysokości dochodzonych od dłużnika należności.
2. Wprowadzenie rozwiązań pozwalających komornikowi sądowemu – w uzasadnionych przypadkach, gdy zaistnieją wątpliwości co do treści opinii w zakresie przedmiotów niezbędnych do prowadzenia gospodarstwa rolnego – na powołanie biegłego, który dokonywałby weryfikacji ustaleń zawartych w opinii izby.

3. Przesądzenie, że opinia wydawana przez izbę rolniczą nie stanowi informacji w rozumieniu art. 761 § 1¹ k.p.c. oraz że art. 762 k.p.c. nie ma do niej zastosowania.
4. Rezygnację z regulacji przewidzianych w projektowanym art. 829¹ pkt 6, 15 i 16 k.p.c., gdyż dalsze wyłączenie spod egzekucji ruchomości, o których mowa w proj. art. 829¹ pkt 6 oraz nieruchomości określonych w art. art. 829¹ pkt 15 i 16 może istotnie wpływać na wycenę zabezpieczeń ekspozycji kredytowych wobec rolników indywidualnych. W konsekwencji brak wystarczającego zabezpieczenia kredytu może skutkować zmniejszeniem się liczby pozytywnie rozpoznanych wniosków kredytowych. Tym samym ogół osób prowadzących gospodarstwo rolne ponosiłby pośrednio koszty ochrony prawnej przyznanej stosunkowo wąskiej grupie osób, które z różnych względów nie wywiązują się ze swoich zobowiązań. Pewnego rodzaju rozwiązaniem mogłaby być regulacja, zgodnie z którą opisanych na wstępie ograniczeń egzekucji nie stosuje się, jeżeli egzekucję prowadzi wierzyciel, na rzecz którego sam dłużnik ustanowił zabezpieczenie rzeczowe.
5. Należy zarazem podnieść, że w braku akceptacji dla propozycji opisanych w pkt 4 konieczne staje się przywrócenie regulacji przewidującej, że przepisów określających wyłączenia spod egzekucji (proj. art. 829¹ – 829⁴ k.p.c.) nie stosuje się w razie równoczesnego skierowania egzekucji do wszystkich nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego prowadzonego przez dłużnika (obecnie § 5 rozporządzenia). Przepis taki pierwotnie występował w druku senackim nr 222. W tym aspekcie należy bowiem uwzględnić interes wierzycieli oraz wziąć pod uwagę skutki społeczne i ekonomiczne braku takiego rozwiązania. Konsekwencją rezygnacji z regulacji obecnie ujętej w § 5 rozporządzenia będzie bowiem bezwarunkowa niemożność prowadzenia egzekucji z jakiejkolwiek nieruchomości wchodzącej w skład gospodarstwa rolnego. Oznacza to przyznanie rolnikom swoistego immunitetu egzekucyjnego, co w sposób oczywisty będzie musiało się przełożyć na dostęp ogółu rolników do kredytu hipotecznego. Każde poszerzanie zakresu wyłączeń spod egzekucji powoduje bowiem, że dany podmiot jako nieegzekwowalny staje się dla banku klientem mało wiarygodnym. Same zaś banki nie mają pełnej swobody w decydowaniu, komu udzielią kredytu, gdyż jako depozytariusze środków należących do osób trzecich są związane stosownymi rekomendacjami Komisji Nadzoru Finansowego.

W konkluzji należy stwierdzić, że przyjęcie projektu w jego aktualnym kształcie skutkować będzie obniżeniem zdolności kredytowej rolników. Wadą dotychczasowego § 5 rozporządzenia jest konieczność równoczesnego kierowania egzekucji do wszystkich nieruchomości, w sytuacji, gdy egzekucja z jednej nieruchomości pozwalałaby na zaspokojenie wierzyciela. Tym samym należałoby zmierzać w kierunku poszerzenia możliwości prowadzenia egzekucji z nieruchomości wchodzącej w skład gospodarstwa rolnego w sytuacji, gdy wierzyciel dysponuje hipoteką ustanowioną na jego rzecz przez samego dłużnika, względnie gdy tylko egzekucja z nieruchomości pozwoli na zaspokojenie wierzyciela. Pewnym wzorem w zakresie ochrony dłużnika mogłyby się okazać rozwiązania przyjęte w art. 952¹ § 1–4 k.p.c. Rozwiązania takie pozwoliłyby na zrównoważenie interesów wierzycieli i dłużników, bez jednoczesnego stwarzania ryzyka dla rolników indywidualnych korzystających z pożyczek lub kredytów bankowych.

Z uwzględnieniem przedstawionych zastrzeżeń **Rada Ministrów pozytywnie opiniuje przedłożony projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (druk nr 1225).**